

Conceptverslag Standaardisatieraad

Datum: Donderdag 25 mei, 10:00 – 12:00 uur
Locatie: Zaal UTR 3.4 SURF, Moreelsepark 48 Kantoren Hoog Overborch, Utrecht (fysiek)
Aanwezig: Marc Mittelmeijer (voorzitter), Peter Boersema (KBb-e), Bram Gaakeer (OCW), Bert-Jan Geveke (DUO), Ernst-Jan Heuseveldt (VDOD), Hans Louwhoff (SURF), Marianne Mulder (Kennisset), Henk Nijstad (voorzitter Architectuurraad), Martijn Timmer (MBO Digitaal), Stephan de Valk (MEVW), Ewout Tenhagen (PO-Raad en VO-raad)
Afwezig: Fons Dingelstad (OCW)
Gast sprekers: Peter Leijnse, Menno Scheers, Evelien Renders

1. Opening

- De voorzitter opent de vergadering.

2. Mededelingen

- De voorzitter geeft een toelichting op bijgevoegde brief waarin afspraken met de PO-Raad en VO-raad zijn vastgelegd over vertegenwoordiging in de Standaardisatieraad. Ewout Tenhagen zal de PO-Raad en VO-raad vertegenwoordigen in de komende vergaderingen.
- Ernst-Jan Heuseveldt vraagt of op termijn dezelfde constructie voor het PO en VO gaat gelden zoals SURF nu heeft als vertegenwoordiger namens het hoger onderwijs. Ewout licht toe dat er veel overleggen rond digitalisering zijn en ook veel andere onderwerpen die bestuurlijke aandacht vragen. Voor het PO en VO is het voorlopig nog een vraag of dit een optie is. Marianne Mulder vult aan dat Kennisset en SIVON op dit moment nog niet het vertegenwoordigende orgaan voor het PO en VO kunnen zijn omdat SIVON nog niet voldoende leden heeft. In de Architectuurraad is wel al de afspraak gemaakt dat Brian Dommissie (senior adviseur Kennisset) het mandaat van de PO-Raad en VO-raad heeft om hen te vertegenwoordigen.
- Ewout merkt ten aanzien van de inhoud van de brief op dat gezamenlijk de wens is geuit een verkenning te doen, maar dat dit niet op korte termijn mogelijk zal zijn zoals nu in de brief is opgenomen.
- Vaststellen van bijgevoegd conceptverslag
- Het verslag van 9 maart 2023 wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

Actiepunten voor de volgende vergadering

1	In een van de volgende vergaderingen van de Standaardisatieraad zullen de kansen en mogelijkheden rond SSI/IAM in het funderend onderwijs worden geagendeerd.	Datum van agendering is nader te bezien
2	Bij OCW ligt een actiepunt om werkbare afspraken via de bovenkant op governance niveau met de Groeifondsprogramma's te verankeren. Als dit niet goed loopt, is er een escalatieladder binnen de lijn van het Groeifondsprogramma en daarna de Informatiekamer.	Actie OCW
3	Uitnodigen van de adviesgroep Samenhang Onderwijsarchitecturen in de volgende vergadering van de Standaardisatieraad.	Agenderen in de volgende vergadering
4	Organiseren van een alignment sessie tussen Edu-V en Npuls door Bureau Edustandaard (en het ROSA Beheerteam). Hierbij aandacht voor het brede perspectief PO t/m HO.	Actie bureau Edustandaard

5	De Architectuurraad maakt een verdieping op de internationale ontwikkelingen rond standaardisatie en agendeert dit onderwerp in een volgende vergadering van de Standaardisatieraad.	Actie bureau Edustandaard
---	--	------------------------------

3. Self Sovereign Identity (SSI) en IAM

Gast spreker: Peter Leijnse (SURF) en Menno Scheers (SURF)

- Menno en Peter geven een presentatie over SSI/IAM (zie [de presentatie](#) op de website). Er is gekeken hoe we overzicht kunnen creëren en partijen bij elkaar kunnen brengen die zich bezig houden met SSI en wallets. Met de HOSA, de doelarchitectuur binnen het hoger onderwijs, kijken we naar de hele sector en de lange termijn.
- We zien de klant veranderen. De lerende gaat van een student naar een leven lang leren. De hele maatschappij wordt betrokken in research en iedereen moet mee kunnen doen. Hierdoor zijn we afhankelijk van nationale instellingen. Het is daarom van belang een gezamenlijke koers te kiezen en te bekijken of initiatieven hierbinnen passen.
- De voorzitter vraagt of ze ook in gesprek zijn met de MOSA en of daarnaast ook de wetgeving aan het veranderen is. Martijn Timmer bevestigt dat dit het geval is, de samenwerking verloopt goed. Wetgeving is van toepassing op meerdere sectoren. Peter Leijnse vult aan dat certificering van professionals nu veel nodig is. Vanwege de digitalisering van de maatschappij is dit een noodzakelijke ontwikkeling binnen het MBO. Binnen het PO en VO speelt dit minder maar is de toegang tot leermaterialen bijvoorbeeld weer heel relevant.
Marianne Mulder reageert dat voor het PO en VO de eerste stappen zijn gezet met de FOSA. Hierin wordt ook gekeken naar IAM. De denkmodellen vanuit het HO worden hier ook bij gebruikt.
- Peter en Menno vervolgen dat binnen de HOSA 3 tot 10 jaar vooruit wordt gekeken. Daarom bereiden we ons voor op SSI zodat wanneer dit relevant wordt, instellingen en bedrijven in staat zijn om aan te sluiten op onze architectuur. Hierbij spelen veel vraagstukken. Er wordt ingegaan op de ecosystemen rond credentials. De digitale identiteit wordt internationaal over nagedacht. Pas bij een inschrijving of overeenkomst is iemand een leerling/student. De maatschappelijke meerwaarde zit in diploma's, credentials en het bewijs dat je iets kunt. Ook binnen het onderwijsproces zitten veel dingen om anders naar te kijken. De processen moet je flexibeler vormgeven als je resultaten aan een leerling/student meegeeft en deze niet alleen in een LAS stopt.
- Stephan de Valk vraagt waarom de leerling niet centraal is gezet in de presentatie. Peter en Menno lichten toe dat deze presentatie weergeeft wie aan zet is om te standaardiseren. Dit perspectief is vanuit onze verantwoordelijkheid als onderwijssector. Het perspectief schetsen vanuit de lerende kan wel goed helpen om geen dingen te vergeten. Bert-Jan Geveke merkt op dat deze trend ook in de andere sectoren zit zoals de Zorg. Ook daar worden attributen op verschillende momenten ingezet.
- Peter en Menno vervolgen dat ze met de verschillende partijen de ideeën in een gezamenlijke plaat willen plotten zodat we het geheel van de sector kunnen bekijken. Op welke lagen hebben we een verantwoordelijkheid, hoe borgen we kwaliteit etc. De presentatie sluit af met diverse vraagstukken waar aandacht voor nodig is. Een organisatorisch vraagstuk is bijvoorbeeld hoe te borgen dat een digitaal diploma of wallet ondersteund blijft in de levenscyclus en dat ook over 10 of 20 jaar geverifieerd kan worden dat iemand een diploma heeft behaald. Dit vereist strakke standaardisatie om elke vorm van digitale wallet mogelijk te maken. We weten nu nog niet welke kant het precies op gaat en daarom is het maken van afspraken over instellingen heen (interoperabiliteit) belangrijk.
- Hans Louwhoff merkt op dat enige tijd geleden naar Edumij als voorbeeld is gekeken en dat de kosten-baten analyse hiervan niet gunstig bleek. Hans stelt voor hier goed naar te kijken wat er toen werd geconstateerd. Daarnaast merkt Hans op dat er sprake is van een afnemend vertrouwen in de Overheid. Hoe kijken we dan aan tegen open source? Peter

Leijnse reageert dat een open wallet structuur moeten stimuleren met open standaarden. Dan kan het hybride zijn. Je moet niet willen dat voor elke wallet een eigen uitgifte van credentials plaatsvindt. Met de sector moeten we toewerken naar 1 wallet. De voorzitter vult aan dat deze ontwikkeling voorbereiding is op een beleidswijziging over een x aantal jaren. Dan is het van belang dat je met standaarden hebt gewerkt.

- Stephan vraagt voor het vervolg om ook voor het funderend onderwijs uitgebreider te horen hoe het zit met deze ontwikkelingen omdat je daar met minderjarigen hebt te maken. Is de moeite waard om over door te spreken.

Actie: In een van de volgende vergaderingen van de Standaardisatieraad zullen de kansen en mogelijkheden rond SSI/IAM in het funderend onderwijs worden gegendeerd.

4. Update Bureau Edustandaard

- Henk licht toe dat top down en bottom-up handen en voeten wordt gegeven aan de notitie die door de Informatiekamer is onderschreven. Hierbij merken we dat we nog niet kunnen steunen op harde afspraken. De notitie wordt gesteund, maar is nog niet gedeeld met alle Groeifondsprogramma's. Bureau Edustandaard is in gesprek met een aantal Groeifonds programma's, maar dit vereist pro-activiteit vanuit Edustandaard.
- Marianne vraagt of informatiedeling vanuit OCW heeft plaatsgevonden. Bram geeft aan dat de werkwijze en uitgangspunten uit de notitie niet zijn verankerd in de subsidiebeschikkingen. De programma's steunen wel de uitgangspunten. De leden vragen hoe we geregeld krijgen dat dit een startpunt is voor de gesprekken. Ernst-Jan Heuseveldt merkt op dat Edustandaard niet achter de programma's zou hoeven aan te lopen en te wijzen op de afspraken. Hans Louwhoff vult aan dat uitgangspunt is om aan de voorkant overleg te voeren. Bram Gaakeer reageert dat we met de Informatiekamer een escalatieniveau hebben. Iedereen is op de hoogte van de samenwerking met Edustandaard, niet als controle maar om mee samen te werken. We moeten nu zichtbaar krijgen wat goed en niet goed gaat. Ernst-Jan merkt op dat deze taak om het zichtbaar te maken niet alleen bij Henk zou moeten liggen. Henk licht toe dat naar Edustandaard wordt gekeken om de uitgangspunten en afspraken verder te brengen. Dit zit in de 2^e lijn. Het echte werk gebeurt binnen de teams van de Groeifondsprogramma's. De voorzitter merkt op dat het aan de Groeifondsprogramma's is om met elkaar in gesprek te gaan. Edustandaard moet het vraagstuk niet overnemen.
- Peter Boersema merkt op dat er nog een 2^e punt speelt. Als er een Groeifondsprogramma start, dan moet deze zich conformeren aan de werkwijze van Edustandaard. Dit mist Peter nu in het kader van Edu-V. Peter ziet graag dat duidelijk wordt aangegeven dat programma's de afgesproken route en werkgroepen volgen en niet in een parallel universum gaan opereren.
- Stephan de Valk merkt op aan bureau Edustandaard te hebben gevraagd om inzicht in welke werkgroepen er zijn binnen Edustandaard, welke opdrachten zij hebben en wat de status is van deze opdrachten. Stephan wil eerst goed snappen wat er is en dan te sturen op bezetting vanuit MEVW. Henk licht toe dat de Edustandaard werkgroepen overlap hebben met Edu-V, maar dat de scope verschilt en breder is voor de werkgroepen.
- Marianne merkt op dat het operationaliseren van de uitgangspunten en werkwijze lastiger is als de notitie formeel niet goed bekend is binnen de Groeifondsprogramma's. Martijn Timmer reageert dat het goed staat beschreven in de notitie. De programmadirecteuren moeten hiervan op de hoogte zijn.
- De voorzitter concludeert dat er sprake is van een dilemma in de operationalisering. Bij OCW ligt een actiepoint om werkbare afspraken via de bovenkant op governance niveau met de Groeifondsprogramma's te verankeren. Als dit niet loopt dan moeten we een escalatieladder hebben. Dit is in eerste instantie binnen de lijn van het Groeifondsprogramma en daarna de Informatiekamer.

- Henk vervolgt dat de samenwerking binnen en tussen de sectoren, bijvoorbeeld rond de vernieuwing van de ROSA, goed loopt. Als architectuurraad kijken we verder dan alleen de Groeifondsprogramma's. Het is een breed speelveld. Henk en Marianne spreken vanmiddag ook met de programmamanager van Veilig Digitaal Onderwijs [FO](#).
- Ten aanzien van de samenhang onderwijsarchitecturen stelt Henk, zoals beschreven in de memo, voor om de adviesgroep Samenhang de volgende vergadering te laten presenteren. De leden van de Standaardisatieraad zijn akkoord met dit voorstel.
- De voorzitter wijst ten slotte nog op de memo met het gevraagde besluit ten aanzien van een alignment sessie tussen Edu-V en Npuls na die in de nazending zijn gedeeld. De leden van de Standaardisatieraad zijn akkoord dat Bureau Edustandaard (en het ROSA Beheerteam) het initiatief neemt tot een alignment sessie tussen Edu-V en Npuls, als eerste 2 Groeifondsprogramma's om op deze manier mee samen te werken. Stephan de Valk vraagt hierbij aandacht voor het MBO. Het brede perspectief van PO t/m HO wordt meegenomen.

Besluit: De Standaardisatieraad onderschrijft de voorgestelde stap voor het uitwerken van het governancestelsel.

Actie: Bij OCW ligt een actiepoint om werkbare afspraken via de bovenkant op governance niveau met de Groeifondsprogramma's te verankeren. Als dit niet goed loopt, is er een escalatieladder binnen de lijn van het Groeifondsprogramma en daarna de Informatiekamer.

Besluit: De Standaardisatieraad onderkent de urgentie van het maken van afspraken op bestuurlijk niveau met de Groeifondsprogramma's en steunt het gesprek met Edu-V om afspraken te maken en deze bestuurlijk te bekrachtigen binnen Edu-V en de Standaardisatieraad.

Besluit: De Standaardisatieraad is akkoord met het voorstel om de adviesgroep Samenhang Onderwijsarchitecturen uit te nodigen in de volgende vergadering van de Standaardisatieraad.

Actie: Agenderen voor de volgende vergadering in september.

Besluit: De Standaardisatieraad is akkoord dat Bureau Edustandaard (en het ROSA Beheerteam) het initiatief neemt tot een alignment sessie tussen Edu-V en Npuls. Hierbij aandacht voor het brede perspectief PO t/m HO.

5. Update overzicht & inzicht in internationale standaardisatie

Gast spreker: Evelien Renders (SURF)

- In een presentatie geeft Evelien Renders, adviseur internationalisering en onderwijsinnovatie bij SURF inzicht in de samenwerking op internationaal niveau. In de afgelopen periode zijn verschillende gesprekken tussen bureau Edustandaard en SURF over informatie-uitwisseling en samenwerking op dit onderwerp.
- Er zijn vele internationale overlegorganen en verbanden (zie presentatie voor een overzicht). SURF participeert o.a. in de European Digital Education Hub (over interoperabiliteit), de denktank Digital Ecosystem for Education en GÉANT. SURF is actief op het European Interoperability Framework. Dit is relevant voor de Standaardisatieraad. Er is een eerste mapping / oefening gedaan welke initiatieven waar passen op dit framework voor het onderwijs. Daarbij wordt aan visualisaties gewerkt om aan leden van SURF beter uit te kunnen leggen wat standaarden, architectuur en interoperabiliteit inhoudt. De voorzitter merkt op dat het goed zou zijn om ook de semantische laag op te nemen in de visualisatie. Dit gaat ook op Europees niveau spelen.
- Evelien licht EduXs toe, een proof of concept om het Europese digitale onderwijslandschap in kaart te brengen en internationale samenwerking en interoperabiliteit te stimuleren. Dit datamodel is bedoeld om inzicht te creëren wie er met elkaar moeten praten omdat ze aan dezelfde dingen werken. Henk vult aan dat het landschap complex is. We willen in control zijn over het ontwikkelen van ons landschap. We hebben een aantal Edustandaard werkgroepen gevraagd een overzicht te maken van wat er speelt op hun domein. Nu gebruiken we de

ROSA als duiding, maar Europees zijn ze ook bezig met frameworks. In de volgende vergadering van de Architectuurraad willen we meer laten zien.

- Bram Gaakeer reageert dat hier een link is met de Groeifonds notitie over governance standaarden en de rol van OCW. Het landschap is versnipperd en het is moeilijk om invloed uit te oefenen. Dit overzicht kan strategisch een goed instrument zijn.
- Stephan de Valk is het eens dat je goed moet kiezen waar je de beperkte energie in steekt. Het is belangrijk om eerst goed te bepalen wat van belang is
- Hans Louwhoff merkt op dat er veel wet- en regelgeving aan komt. SURF wil samen met OCW en de koepels een proces inrichten om op tijd te kunnen reageren en beïnvloeden. Aan de andere kant moeten we ook het standaardisatieproces inrichten. De vraag is hoe we onze capaciteit inzetten. Europa dendert door met het risico dat er internationale standaarden ontstaan terwijl we nationaal een andere oplossing hadden bedacht. Hans vraagt waar Evelien een rol voor de Standaardisatieraad ziet vanuit haar traject. Dit zit met name in het richting geven en invloed uitoefenen op politiek niveau. Standaardisatie staat niet op de agenda van ministers.
- De voorzitter concludeert dat we overzicht moeten houden en prioriteren waar we aan de voorkant bij moeten zitten en invloed moeten uitoefenen. Welke risico's komen op ons af als we niet aan de voorkant al meedoen en wat zijn issues die we ergens moeten agenderen. Dit is een verdiepvingsvraag die in een volgende vergadering terug komt.

Actie: De Standaardisatieraad spreekt af dat met de Architectuurraad verder wordt verdiept op de internationale ontwikkelingen en dat dit onderwerp terug komt in een volgende vergadering.

6. Bestuurlijke vertegenwoordiging in de Standaardisatieraad

- De bijlage wordt na een rondje langs de leden vastgesteld als richtinggevend document met als aandachtspunt dat in de Architectuurraad een inhoudelijke counterpart is vertegenwoordigd.

Besluit: De Standaardisatieraad stelt bijgaande notitie met bestuurlijk profiel vast met als aandachtspunt dat in de Architectuurraad een inhoudelijke counterpart is vertegenwoordigd.

7. Rondvraag en afsluiting

- De voorzitter sluit de vergadering, de volgende vergadering is digitaal op 7 september van 10.00 - 12.00 uur.